

עין משפט
נר מצוה

סג: השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

מסורת הש"ס

16 (קידושין 14) כי כפיו הכי דינא, (2) דתורת פד: גיעין יא: (3) ד' (פיק דקידושין פלג' (4) לני מהרי"ם סג דב',

גליון הש"ס

נב' דאורייתא לאקב"ט קני. פ"י חידושי הרשב"א גיעין דף י"ג ד"ה אמר לחומר:

הנהגות הב"ח

(6) ש"י ד"ה ק"ט הנותן את נכסיו של זה: (3) חוב' ד"ה ובפ"א) ואלו חושש כי קני כל נכסו לך: (3) בא"ד בשעת הפירעון אלא בגון שהקדים לו דבר מסת: (ד) ד"ה כשהקדים ויר' לפלוני וליחיי ברדיה בר"א כשהקדים: (5) ד"ה אין עוררין וכו' א"ל ר' יוסי לא תנינן תמיני חללא דכריס:

מוסף רש"י

מדון ערב. ממה שמלני מחוזה שהערב מתשעבד למלוה אזי יטולן ללמוד (דקדושי' 10)

לא משום שביעית. שמה יקחו זו פירות שביעית מן החשוד למכורם ומינה נמס' סוכה (דף ע"ג). אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ יותר מג' סעודות: ולא משום מעשר. דלמס עלמי הארץ הם ויקחו שאינו מעושר וממלא זה מחיליו דהא איהו לא ספי להו מידי אלא פריטי יהב להו:

ולא משום יין נסך. אם עובדי כוכבים הם וממלא מחילין יין נסך והרי מונומסיהו עליו ונהנה מיוין נסך: ואני פורע. הו איהו לוקח האיסור ומחילו דהשתא לא סליק נפשיה מיניהו כפריטי: המקפיד. שרגיל אללו כהקפס: **דמשעבד ליה.** האי בעל הבית משעמח דהייב מונוי פירי והו כמותן מיד ליד: קני ליה דינר גביה. חנוני סמך על זה שכבר הכיר בו שכל מקום שיטנו דינר קניו לו לתנוי הלכך חליפי האיסור. אבל הן דבי ר' ינאי כיון דהן עניי דמוסי להו פירי לאו מונוי הרגיל להקיפן ניהו לא סמכא דעמייה טולי האי ולא משעבד להו דבי ר' ינאי הלכך כי פרע לאחר זמן לאו חליפי שביעית ניהו: אי הכי. דעמח משום מקיפו הוא אבל אין מקיפו שרי: ארסינ. רישא דמהדר מנה כתר הימחל ולא אשכח אלא כלאו ואלו דינר זה דסליק מיניהו נפשיה כפריטי: ליפלוג ולפני. הימחל אפי' גדלא סליק וכיון לאו ואלו ואני פורע דמונוי שאלן מקיפו דלא משעבד ליה האי בעל הבית מידי וכ"ש היי דסתלק לגמרי: וכו' חנוני שאין מקיפו. אי ייבב לשלוחיה דבעל הבית: מי לא משעבד. ליה ואלו רבא האומר להכירו מן מנה לפלוני ויקנו נכסאי לך. גאומי מנה ונתן: (6) הלוקח את נכסיו של זה ואע"פ דלא מוטא הנאה האי מנה ליה: מדון ערב. מההוא ס' דינר דמחייב ערב לשלומי ואע"פ דלא מטי הנאה ליה. והאי נמי לא שאל אלמא אע"פ דלאו חנוני המקיפו הוא כי ייבב ליה לשלוחיה משעבד ליה האי: **אלא אמר רבא.** לא תימני

טעמא דכרייתא משום שיעבודא ונמקיפו לחפילו אין מקיפו אינא שיעבודא ומיהו דבי ר' ינאי לא תקשי דבין מקיפו בין אין מקיפו: אע"פ דמשעבד ליה. נכסיה לשלומי: כיון דלא מייחד שיעבודיה. שלא יחד לו מיד מעות לך לאו חליפין ניהו ולא מיתסר: הייג והכל אמר רב פפא ולא גרסינן אלא כה דקמני חושש אמר רב פפא: כשהקדים לו. בעל הבית דינר לחנוני קודם ששאל אללו דהשתא מדבעל הבית קאכלי ואיסורא דרדיה הוא: ואני פורע. הא כבר פרע: ואני מחשב מנעי ליה. אני אעשה לו חשבון ממה שהקדמתי לו: ששאל. מיד החנוני נתן להם דהשתא איהו ספי להו איסורא ולא משום פרעון דלאחר זמן הוא אלא דקנהו כמסיהה ואשכח שלקח יין נסך והסקהו לפועלו. אבל הן דבי רבי ינאי כי שקלי פירי שעת הימח הוא וכי פרעו לאחר זמן בשעת איסור שביעית לאו חליפין ניהו לאיתפוס: לאו. משמע שאינו הולך עמה: לשכור כיון נסך. לשכור חבית ולשפוך את היין: מהו. שיהא שכרה מותר: מי אמרינן כיון. דישראל זה רוצה בקיומן של חביות האלו שלא ישכרו עכשיו מחליסה עד שיסגרם הוא ויטול שכרם אסור: אין עוררין. אין חופרין: אבל

מולה הדבר שאומר קני (5) נכסי לך מולה הקנין נדון ערב אלמא משמע שדון ערב הוא שוכסי הערב משחפנדון למולה בשעת ערבות ולא גופו לבד ולפי טעות האחר נמי יש להוכיח ששייך בו דין ערבות אפי' בענין זה שאמר מן לפלוני מנה ואני פורע

לא משום שביעית ולא משום מעשר ולא משום יין נסך ואם אמר להם צאו ואכלו ואני פורע צאו ושחו ואני פורע חושש משום שביעית ומשום מעשר ומשום יין נסך אלמא כי קא פרע דמי איסור קא פרע הכא נמי כי קא פרע דמי איסורא קא פרע הרגמה רב חסרא בחנוני המקיפו דמשחפנד ליה דכיון דאורייתא לאקופי קני ליה דינר גביה אבל חנוני שאין מקיפו מאי מותר אי הכי ארתני צאו ואכלו בדינר זה צאו ושחו בדינר זה ליפלוג וליחיי ברדיה במה דברים אמורים בחנוני המקיפו דמשחפנד ליה אבל חנוני שאין מקיפו מותר ועוד חנוני שאין מקיפו מי לא משחפנד והאמר רבא דאומר לחבריו תן מנה לפלוני ויקנו כל נכסאי לך קנה מדון ערב אלא אמר רבא לא שאל מקיפו ולא שאל שאין מקיפו אע"פ דמשעבד ליה כיון דלא מייחד שיעבודיה לא מיתסר אלא הכא אמאי חושש משום שביעית הא לא מייחד שיעבודיה הכא אמר רב פפא יבגון שהקדים לו דינר אמר רב כהנא אמרייתא לשמעתיא קמיה דרב וביד מנהרדעא א"ל אי הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושחו ואני פורע צאו ואכלו צאו ושחו ואני מחשב מביעי ליה א"ל תני צאו ואני מחשב רב אשי אמר כגון שנמל ונתן ביד א"ל רב יומר לרב אשי אי הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושחו טלו ואכלו טלו ושחו מביעי ליה א"ל תני טלו ואכלו טלו ושחו ויחייב רב נהומי ועולא ואבימי בר פפי ויחייב רבי חייה בר אמי גבייהו ויחייב וקא מביעיהו להו שכרו לשכור בין נסך מהו מי אמרינן כיון דרוצה בקיומו אסור או דלמא כל למעוטי תיפלה שפיר דמי אר"ג יישבור ותבא עליו ברכה לימא מסייע ליה יאין עוררין עם העובר כוכבים בכלאים אבל

נב"א כשהקדים לו דינר נתיחא ליה לאוקומי מולה כמקדים: ר"ג טלו ואב"ו טלו ושחי. וא"מ דמפליג בין דינר זה לדינר סתם לפלוג בין טלו ואכלו ללאו ואכלו י"ל דרישא ברובתא קמ"ל דכי אמר להם טלו ואכלו דינר זה והם נתנו הדינר לחנוני אע"פ ששאל ונתן ביד מותר דאינו אלא שלוחו של חנוני וסיפא ברובתא קמ"ל דאע"פ ששעשה שנתן להם האיסור לא קא ייבב לחנוני ולא מידי וס"ד דשליחותיה דחנוני קעבד קמ"ל כיון שלסוף הוא פורע איגלאי מילתא שהוא קונה האיסור ומדייה קאכלי: וי"ת"ב רב חייה בר אמי גבייהו. ר"מ היה מדקדק שכל מקום (שהוא אומר ויחייב פלוני גבייהו מוסירו כי לפי שהוא הורה להם דבר הדוש וכלן לא דבר רב חייה בר אמי קמיייהו אלא רב נחמן שהשיב להם ואומר כי זה המעשה היה עם אותם דתכזוב (דף ע"ג) אמר להו רב חייה בר אמי תנינא אשחו ארוסה וכו' ועל אותו דבר הוזכר והתלמוד קנע הדברים על סדר התקנות: א"ן עוררין עם העובר כוכבים בשל בבלאים. הרב ר"מ דחק להביא ראיות דלמלא וערלה נוהגין בשל עובדי כוכבים וכוון דחיות הן אף הביא ראיה מההיא דלעיל אסרו גביית העובדי כוכבים מפני שמעמידין בשק ערלה ודוחק הוא לומר שמעלה של ישראל הן לוקחין אכן ראיה גדולה הביא ר"מ מירושלמי דסוף ערלה וסוף (קידושין דמתן מלות התלויות בזכר אין נוהגות אלא בזכר חוץ מן הערלה והכלאים ר' אליעזר אומר אף החדש ר' אלנא דכריס שנהגין בישראל ועובדי כוכבים חלה בישראל נוהגת ועובדי כוכבים אינה נוהגת פ"י המקשה כ"ל דמלה בנותן היה דלורייתא כרענן דפליגי עליה דרב הונא צריה דרב יהושע פסק שני דתוהות (דף ע"ג) וס"מ שמעינן מיהא דערלה וכלאי הכרס ומהו נהגין בשל עובדי כוכבים ואפי' תחלה לארץ שורג בה חרס דקמ"ל נמי כמנחות (ס"מ) (וע"פ חס' קידושין לו: ד"ה כל תוהו): ס"א עוררין עם העובר כוכבים בבבלאים. אין לפרש האי כלאים היינו כלאי הכרס ומיימי ראיה מכלאי הכרס דלמא כהנהגה דלמעוטי תיפלה שפיר דמי דא"כ כי מוקי לה כרענן ופירך מלי אריא לעקור אפי' לקיים נמי שרי והלא משמכר הוא בזאוקרי הנאה אם הוא מקיים ואין לומר דלכתי שרי לפי שאין

כב א מ"י פ"א מה' מריה הל' ו סתא עשין ככ טו"ע ח"מ פ"י ק"ט ספ"ג ג וינין סס ובי"מ ובני"י: כב ב מ"י פ"ג מה' מחלות אפוחות הלכה כה סתא ל"ח קתח טו"ע י"ד פ"י ק"ט ספ"ג ד: בר ג מ"י סס הל' ח סתא סס טו"ע י"ד פ"י ק"ט ספ"ג ד: בה ד מ"י פ"ה מה' מלואי הלכה ה טו"ע י"ד פ"י ר"ט ספ"ג ה: